

HOOGHEEMRAADSCHAP
**DE STICHTSE
RIJNLANDEN**

Bijlage 1

Opdrachtomschrijving

Voor de Europese openbare aanbestedingsprocedure

ten behoeve van

**Accountantsdiensten: controle jaarrekening
2024-2027 & subsidieverklaringen**

Kenmerk TenderNed: 404721

Referentienummer: DM1931832

Datum: 7 augustus 2023

1 Inhoudsopgave

2	Opdrachtsomschrijving	3
2.1	De opdracht	3
2.2	Eindproducten.....	5
2.3	Bestuurlijke planning	6
2.4	Het Besluit Begroting en Verantwoording – Waterschappen (BBV-W).....	6
2.5	Bijzondere subsidieverklaringen.....	6
2.6	Verbijzonderde interne controle.....	6
2.7	Waar staat HDSR qua getrouwheid en rechtmatigheid.....	7
2.8	Rechtmatigheidsverantwoording	7
2.9	Communicatie en informatieverstrekking	7
2.10	Privacy afspraken (AVG)	7
2.11	Informatiebeveiliging.....	7
2.12	Klantportaal.....	8
3	Eisen aan de onderhavige opdracht	8
3.1	Algemeen.....	8
3.2	Kwaliteit en samenwerking	8
3.3	Privacy	8

2 Opdrachtomschrijving

2.1 De opdracht

HDSR zoekt een Opdrachtnemer voor het leveren van accountantsdiensten: controle jaarrekening en het in voorkomende gevallen verstrekken van een controle verklaring ten behoeve van subsidieprojecten. HDSR wil door middel van deze Europese openbare aanbesteding uiteindelijk een Overeenkomst sluiten met één Inschrijver voor het uitvoeren van onderhavige opdracht. Het algemeen bestuur van HDSR is voor de controle van de jaarrekening Opdrachtgever aan de accountant. De opdracht omvat de wettelijke controle van de jaarrekening en het bestuursverslag van HDSR voor de boekjaren 2024 en 2027 (met 2x de optie tot verlenging van de Overeenkomst met 1 jaar voor achtereenvolgens de boekjaren 2026 en 2027) inclusief alle daarmee samenhangende werkzaamheden zoals rapportages, afstemmingsoverleggen en het bespreken van de bevindingen met de in dit Aanbestedingsdocument genoemde gremia.

De scope van de opdracht bestaat uit de volgende dienstverlening:

- de certificerende functie;
- de beoordeling van de jaarrekening - en de beoordeling van het bestuursverslag;
- de natuurlijke adviesfunctie die omvat:
 - o sparringpartner te zijn,
 - o vraagbaak te zijn op het gebied van de (financiële) rechtmatigheid, en
 - o gevraagd en ongevraagd te adviseren naar aanleiding van constatering.

De certificerende functie

De accountant bepaalt zelfstandig de minimaal vereiste werkzaamheden om te komen tot een deugdelijke grondslag voor zijn oordeel. De werkzaamheden evenals zijn oordeel moeten in overeenstemming zijn met de daarop betrekking hebbende wettelijke regelingen en bepalingen.

Wettelijk kader

- Artikel 109 van de Waterschapswet.
- Verordening controle op het financieel beheer.
- Controleprotocol voor de accountantscontrole.

Binnen de sector Waterschappen wordt naar verwachting in 2025 de (interne) rechtmatigheidsverantwoording geïmplementeerd. Hierin geeft een organisatie zelf aan naar de buitenwereld op welke wijze en tot welk niveau zij in control zijn. Indien dit wordt geëffectueerd kan dit invloed hebben op de omschrijving van de controlewerkzaamheden in dit Aanbestedingsdocument. De impact van de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording op het contract is dan onderwerp van overleg en kan leiden tot bijstelling ervan.

Algemene uitgangspunten voor de controle

De controle van de jaarrekening is gericht op het geven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties (in overeenstemming met de begroting en de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder verordeningen);
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels zoals bedoeld in hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit;
- de verenigbaarheid van het bestuursverslag met de jaarrekening;
- HDSR heeft een cluster verbijzonderde interne controle (VIC). De werkzaamheden van het cluster VIC zijn in hoofdzaak gericht op de interne beheersing, maar sluiten zoveel mogelijk aan op de werkzaamheden door de accountant. Aan de basis hiervan ligt een overall verbijzonderde interne controleplan ten grondslag. De repeterende actualisering ervan loopt synchroon met de looptijd van deze aanbesteding.

Goedkeuring- en rapporteringtolerantie

Bij de controles worden de goedkeuringstoleranties zoals beschreven in het controleprotocol voor de accountantscontrole gehanteerd. De rapportagetoleranties worden door het algemeen bestuur vastgesteld en zijn circa 20% van de goedkeuringstolerantie.

Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheid toetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid is limitatief gericht op de naleving van wettelijke kaders, zoals die in het normenkader van de rechtmatigheidscontrole zijn opgenomen. Het waterschap stelt het normenkader vast. De accountantscontrole richt zich uitsluitend op de wettelijke bepalingen uit het normenkader die directe financiële beheershandelingen (kunnen) betreffen.

Controle en rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

a. Tussentijdse controle (interim-controle)

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde tussentijdse controle (interim-controle) uitgevoerd. Voorafgaand aan de tussentijdse controle vindt overleg plaats tussen accountant en het waterschap over de controle onderwerpen en werkzaamheden. In dit overleg wordt aangegeven voor welke onderwerpen specifiek aandacht wordt gevraagd (speerpunten voor de controle). Deze speerpunten moeten passen in de normale jaarrekeningcontrole en hebben niet het karakter van een afzonderlijke opdracht. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag aan de secretaris-directeur uitgebracht in de vorm van een managementletter. Deze managementletter wordt in concept vooraf besproken met de vertegenwoordiging van de secretaris-directeur ter verificatie van de geconstateerde feiten. De definitieve managementletter wordt binnen een maand na afronding van de tussentijdse controle opgeleverd.

b. Jaarcontrole

Het waterschap stelt een planning op voor de totstandkoming en de bestuurlijke behandeling van de jaarrekening. Met inachtneming van de door het waterschap bepaalde einddatum wordt in overleg met de accountant de planning voor de controle doorgesproken. De accountant brengt n.a.v. de jaarcontrole een rapportage (accountantsrapport) uit. Het concept-accountantsrapport (inclusief concept-accountantsverklaring) wordt vooraf besproken met de vertegenwoordiging van de secretaris-directeur ter verificatie van de geconstateerde feiten. Het definitieve concept-accountantsverslag moet uiterlijk op 1 mei van ieder kalenderjaar afgestemd zijn met de hoogste leiding van de ambtelijke organisatie. De periode van de jaarcontrole wordt ingepland in overleg met de ambtelijke organisatie. Hierdoor kan de jaarcontrole tijdig worden doorgeleid naar zowel het college als het algemeen bestuur.

In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk is voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven. Dit is zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid, uitmondend in een oordeel over de jaarrekening. Deze accountantsverklaring is bestemd voor het algemeen bestuur, zodat deze de door het college opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

De bevestigingsbrief van het management van HDSR bij de jaarrekening (ook wel "Letter of Representation" genoemd) is onderdeel van het controlewerk dat door de accountant wordt verricht. Het management van het waterschap verklaart in deze bevestigingsbrief dat de organisatie aan de accountant volledige en juiste gegevens heeft verstrekt.

c. Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.). De accountant besteedt in zijn rapportages afzonderlijk aandacht aan zijn bevindingen op de aspecten die in het controleplan specifieke aandacht krijgen. Fouten of onzekerheden die de rapporteringtolerantie overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij de managementletter.

d. Communicatie en periodiek overleg

Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt minimaal 2x per jaar overleg plaats tussen de accountant en de portefeuillehouder Financiën, de secretaris-directeur en de concerncontroller. Tijdens deze overlegmomenten vindt bespreking plaats van respectievelijk de managementletter en het accountantsrapport. Deze overlegmomenten maken onlosmakelijk deel uit van zowel de interim- als de jaarcontrole.

e. Continuïteit van de dienstverlening

Het waterschap wenst de Opdrachtnemer te beoordelen op de output en de realisatie van de planningen. Het waterschap draagt daarbij zorg voor een vast aanspreekpunt. Wanneer kwaliteitsafspraken of de planning in het geding zijn door (langdurige) afwezigheid van een of meer leden van het controleteam, dan zorgt de Opdrachtnemer voor adequate vervanging. Na afloop van de nieuwe contractperiode geeft het accountantskantoor haar opvolger toegang tot de relevante informatie. Onder relevante informatie wordt het gehele controledossier verstaan.

De natuurlijke adviesfunctie

Deze functie omvat de activiteiten, die gericht zijn op de advisering aan en ondersteuning van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de (vertegenwoordiging van) secretaris-directeur. Deze adviesfunctie is veelal een logisch gevolg van de controlebevindingen c.q. de ervaringen van de accountant met andere lokale overheden en het vakgebied van de accountant. Het gaat hierbij onder andere om het gevraagd en ongevraagd adviseren over onderwerpen, die vanuit het oogpunt van het bestuur c.q. directie aandacht behoeven, zoals fraudebeheersing en integriteit.

Bij ontwikkelingen op het gebied van financieel beheer, administratieve organisatie en interne controle wordt van de accountant een kritische, actief meedenkende en ondersteunende rol verwacht. In dat licht wordt de accountant gezien als een sparringpartner die ideeën aanlevert over verbetering van instrumenten en tevens oog heeft voor de organisatorische en beheersconsequenties.

De natuurlijke adviesfunctie maakt integraal onderdeel uit van de reguliere werkzaamheden en wordt geacht te zijn begrepen in de vaste prijs voor de controlewerkzaamheden.

Specifieke adviseur

Naast de natuurlijke advies functie is er voor specifieke vraagstukken de adviseursrol. Voor deze specifieke vraagstukken die niet bij tot de reguliere werkzaamheden en natuurlijke adviesfunctie behoren, maar wel in relatie tot het controleprotocol en/ of de managementletter zijn, wordt vooraf een prijsindicatie opgevraagd. Een akkoord op deze prijsindicatie wordt door HDSR te allen tijde schriftelijk verstrekt door een daartoe bevoegd functionaris van de ambtelijke organisatie. Aansluitend kunnen de door HDSR schriftelijk bevestigde werkzaamheden worden aangevangen.

2.2 Eindproducten

• Jaarrekening controle

De volgende tussentijdse en eindproducten in het proces van de jaarrekeningcontrole worden door de accountant opgeleverd:

- Jaarlijks een management letter uiterlijk eind oktober voor de ambtelijke organisatie
- Jaarlijks de controleverklaring in de 1^e week van mei

Voor informatie over de uitvoerende werkzaamheden door de accountant verwijzen wij u naar paragraaf 2.4 'bestuurlijke planning'.

• Subsidieprojecten

Voor diverse subsidieprojecten wordt een controleverklaring van de accountant geëist door de subsidieverstrekker die ook op een door hen gestelde datum moet worden ingediend.

HDSR levert hiervoor de data aan die in het onderhavige controleprotocol per subsidieproject gecontroleerd moeten worden.

De accountant dient kennis te hebben over de beoordeling van subsidiabele projecten op basis van het genoemde controleprotocol om tijdig een controleverklaring, op basis van een vooraf met HDSR overeengekomen planning, aan te leveren.

2.3 Bestuurlijke planning

De ambtelijke organisatie biedt jaarlijks eind juni/begin juli de conceptjaarrekening, het Bestuursverslag en de controleverklaring van de accountant aan bij het algemeen bestuur ter behandeling ervan in hun vergadering. Hieraan ligt een strikte bestuurlijke planning ten grondslag.

Deadlines in deze jaarplanningen zijn:

- De controle van de jaarrekening door de accountant start jaarlijks in de 3^e week van maart en is 2 tot maximaal 2,5 week later afgerond;
- De toetsing van het concept Bestuursverslag door de accountant vindt jaarlijks uiterlijk op 15 april plaats;
- Het concept accountantsverslag wordt uiterlijk in de 3^e week van april bij HDSR aangeleverd, zodat de ambtelijke organisatie voldoende tijd heeft het document door te lezen;
- De controleverklaring wordt uiterlijk begin mei afgegeven.

2.4 Het Besluit Begroting en Verantwoording – Waterschappen (BBV-W)

Op basis van de meest actuele informatie geldt dat de BBVW (in geactualiseerde vorm) van toepassing blijft. Wij vragen van een accountant continue op de hoogte te zijn van en gedegen kennis te hebben over de ontwikkelingen van en veranderingen in de BBV-W. Het is voor HDSR belangrijk dat de kennis van de BBV-W binnen een accountantsorganisatie bij meerdere accountants geborgd is.

2.5 Bijzondere subsidieverklaringen

Ten tijde van deze aanbesteding en na de start van bijbehorende overeenkomst wordt een aantal subsidieprojecten gecontroleerd op basis van het controleprotocol omdat hiervoor een controleverklaring vereist is. Deze controles hebben wellicht een overlap qua afronding met de ingangsdatum van de overeenkomst behorende bij deze aanbesteding. Van deze dossiers vindt geen overdracht naar de nieuwe accountant plaats; in plaats daarvan worden deze door de huidige accountant volledig afgerond.

2.6 Verbijzonderde interne controle

In de processen binnen HDSR zijn veelal geïntegreerde interne controles aanwezig. Een voorbeeld hiervan is de splitsing tussen de functionarissen die HDSR rechtsgeldig mogen vertegenwoordigen (overeenkomstig het mandaat-en volmachtbesluit) en de interne budgethouders. Ook in onze ICT-systemen is functiescheiding aanwezig, waarbij te allen tijde het 4-ogen principe geldt.

Voor het toetsen op de naleving en werking van de geïntegreerde interne controle instrumenten maakt HDSR gebruik van een Verbijzonderde interne controle (VIC). De VIC ressorteert onder de concerncontrol met een functionele lijn naar de secretaris-directeur. De hiërarchische aansturing is belegd bij de concerncontroller.

De VIC voert de werkzaamheden uit conform een risico gestuurd Verbijzonderd interne controleplan met een looptijd van 4 jaar. Tussentijdse aanvullingen/wijzigingen worden middels een addendum toegevoegd. Dit plan, inclusief de eventuele addenda, is vooraf afgestemd met de externe accountant om aansluiting te hebben bij diens werkzaamheden. De accountant kan, indien nodig, op basis van de bevindingen van de VIC, een nadere toelichting vragen of een vervolgonderzoek inzetten.

Op basis van het genoemde plan worden onder andere audits uitgevoerd op de volgende processen:

- Personele- en salarisadministratie
- Treasury
- Inkoop en aanbesteden
- Onderhanden werk en opvoeren activum
- Memoriaalboekingen
- Privégebruik dienstauto's
- Te ontvangen subsidies
- Regeling declaraties algemeen bestuur

In de 2e helft van 2022 is het concerncontrol overleg geïmplementeerd. In dit overleg komen diverse disciplines bijeen, waarbij wordt beoordeeld welke bedrijfsbrede activiteiten spelen en of hier

meekoppelkansen met andere werkzaamheden binnen de organisatie wenselijk zijn. Hiermee is een efficiency slag in werking gezet.

De VIC is tevens het eerste aanspreekpunt voor de accountant in relatie tot de (concept) Management letter en het (concept) accountantsverslag, verzorgt de monitoring en de voortgang van actiepunten die in overleg tussen de accountant, de concerncontroller en de secretaris-directeur overeen zijn gekomen. HDSR is een organisatie die continu wil leren en verbeteren, waardoor actiepunten ook actief worden opgepakt.

2.7 Waar staat HDSR qua getrouwheid en rechtmatigheid

De afgelopen 5 jaar (2018-2022) heeft HDSR grote inspanningen verricht om nog meer 'in control' te komen. Bevindingen van de accountant worden pro-actief opgepakt en tussentijds informeren wij de accountant over de voortgang. Onze jaarrekeningen en Bestuursverslagen zijn voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

De genoemde inspanning heeft als resultaat dat HDSR bij bijvoorbeeld het proces Inkoop & Europees Aanbesteden weinig onrechtmatigheden heeft en het totaalbedrag hiervan ruim binnen de goedkeuringstolerantie blijft. Door een procesoptimalisatie zet HDSR in op het verder uitbannen van onrechtmatige Europese aanbestedingen.

2.8 Rechtmatigheidsverantwoording

Naar verwachting wordt vanaf het jaar 2025 de (interne) rechtmatigheidsverantwoording van kracht binnen de waterschappen. Van toepassing blijft de controle door de accountant, waarbij de opzet, juistheid en diepgang van de interne rechtmatigheidsverantwoording wordt beoordeeld. HDSR is zich in afstemming met de huidige accountant al aan het voorbereiden, onder andere door meer controletaken van de accountant binnen onze VIC te beleggen.

In het kader van deze aanbesteding verwachten wij van de accountant een actieve rol om HDSR te ondersteunen en adviseren om het proces naar de rechtmatigheidsverantwoording zo efficiënt en doelgericht te doorlopen en in te richten.

2.9 Communicatie en informatieverstrekking

HDSR is een organisatie die gedurende het jaar de accountant pro-actief betreft bij veranderingen in processen en situaties die mogelijk invloed hebben op de rechtmatigheid van de financiële verantwoording. Hierover wordt in voorkomende gevallen tijdig met de accountant vooraf informatie gedeeld ter voorbereiding. Tijdens zowel de interimcontrole als de jaarrekeningcontrole wordt gezorgd voor snelle overdracht van aan te leveren documenten en voorgelegde vragen worden binnen zo kort mogelijke tijd beantwoord. HDSR geeft tijdig afspraken voor overlegstructuren aan, zorgt ervoor dat deze gesprekken tijdig aanvangen en efficiënt worden gevoerd.

Om de genoemde controles zo soepel mogelijk te laten verlopen vragen wij eenzelfde werkwijze van de accountant.

2.10 Privacy afspraken (AVG)

Aangezien de accountant een onafhankelijke controlerende wettelijke taak uitoefent, is geen sprake van het moeten afsluiten van een verwerkersovereenkomst conform de AVG. In plaats daarvan wil HDSR wel schriftelijke afspraken met de accountant maken onder andere over hoe wederzijds om te gaan met gevoelige en/of vertrouwelijke gegevens die onderling worden gedeeld en (potentiële) datalekken.

2.11 Informatiebeveiliging

Qua informatiebeveiliging volgt HDSR de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO). Van de accountant verwachten wij dat deze een WTA vergunning heeft en de mate van informatiebeveiliging minimaal voldoet aan het niveau dat gelijk te stellen is aan ISO27001/27002 dan wel dat de 11 principes informatiebeveiliging die zijn gepubliceerd door de Autoriteit Financiële Markten op 14 mei 2019 zijn overgenomen, geïmplementeerd op passend niveau en de actualiteit ervan aantoonbaar is. Indien gewerkt wordt met een cloud platform dan dienen de gegevens binnen de E.E.R. verwerkt te worden, waarbij uitgesloten is dat een moedermaatschappij buiten de E.E.R. inzage kan hebben in

onze data zonder onze voorafgaande schriftelijke toestemming door een daartoe bevoegd functionaris.

2.12 Klantportaal

HDSR wil voor de overdracht van data gebruik maken van een beveiligd klantportaal van de accountant. Hierdoor worden o.a. persoonsgegevens van medewerkers (inloggen) en gevoelige data verwerkt in de ICT omgeving van de accountant. HDSR verneemt graag inhoudelijk op welke wijze deze gegevens worden verwerkt, hoe wordt omgegaan met login gegevens bij het verwijderen van een account en binnen welke tijd data binnen het klantportaal wordt verwijderd.

Indien het klantportaal een Microsoft cloud omgeving is, dan maakt HDSR hiervan gebruik voor algemene financiële gegevens. Zowel vertrouwelijke documenten als documenten waarin persoonsgegevens zijn vastgelegd dragen wij over via een beveiligde file transfer (bijvoorbeeld Tresorit) van een maatschappij die het moederkantoor in de E.E.R heeft.

3 Eisen aan de onderhavige opdracht

3.1 Algemeen

- Eis 1 Opdrachtgever wil op de hoogte blijven van wijzigingen, die van belang zijn in het kader van deze opdracht. Het gaat om algemene wijzigingen binnen de organisatie van de Opdrachtnemer en/of wijzigingen in het personeelsbestand. Opdrachtnemer zal de Opdrachtgever binnen 1 week informeren over deze wijzigingen.
- Eis 2 Na beëindiging werkt opdrachtnemer mee aan een goede overdracht van de volledige controledossiers naar een eventuele nieuwe contractant
- Eis 3 Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de overdracht van het dossier HDSR van de huidige accountant.

3.2 Kwaliteit en samenwerking

- Eis 4 Leidinggevend en de voor de controle direct verantwoordelijke medewerkers van de opdrachtnemer, maken deel uit van de beroepsgroep 'accountants' als bedoeld in artikel 393, 1e lid van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Daarnaast beschikt uw organisatie over een WTA-vergunning welke door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) is afgegeven.
- Eis 5 Het controleteam van de opdrachtnemer heeft gedurende de contractperiode zoveel mogelijk dezelfde samenstelling. Mutaties worden per ommekeer met de Opdrachtgever gecommuniceerd.
- Eis 6 U verstrekt een opgave van de medewerkers die voor HDSR ingezet gaan worden.
- Eis 7 Alle documenten die voor de uitvoering van de controles benodigd zijn, worden door Opdrachtgever digitaal aan Opdrachtnemer ter beschikking gesteld. Hiervoor wordt aan Opdrachtgever een beveiligde overdrachtsverbinding ter beschikking gesteld, die voldoet aan de vereisten van de Opdrachtgever. Opdrachtnemer levert alle documenten, rapporten etc. enkel en alleen digitaal aan bij Opdrachtgever.

3.3 Privacy

- Eis 8 De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de vertrouwelijke uitwisseling, behandeling en archivering van alle gegevens die ter beschikking worden gesteld voor de processen die door de opdrachtnemer worden uitgevoerd.
- Eis 9 De opdrachtnemer voldoet aan de eisen van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en sluit met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens van het waterschap een privacy Overeenkomst accountant als bedoeld in artikel 28 (AVG). Waar vereist worden aanvullende separate privacy afspraken gemaakt onmiddellijk na de ondertekening van de (hoofd) Overeenkomst.